

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1999/40

Karar Sayısı : 1999/41

Karar Günü : 11.11.1999

R.G. Tarih-Sayı :17.01.2000-23936

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grup Başkanı Mehmet Recai Kutan

İPTAL DAVASININ KONUSU : Görüşülmekte olan yasa tasarısında madde fıkralarının ayrı ayrı oylanmasına ilişkin teklifin Genel Kurul'ca oylanarak reddinin yeni bir içtüzük kuralı niteliğinde olduğu ve bunun Anayasa'nın 2. ve 95. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

II- YASA METİNLERİ

Dava dilekçesinde dayandırılan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2- "MADDE 95.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür.

İçtüzük hükümleri, siyasî parti gruplarının, Meclisin bütün faaliyetlerine üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir. Siyasî parti grupları, en az yirmi üyeden meydana gelir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün bina, tesis, eklenti ve arazisinde kolluk ve yönetim hizmetleri Meclis Başkanlığı eliyle düzenlenir ve yürütülür. Emniyet ve diğer kolluk hizmetleri için yeterli kadar kuvvet ilgili makamlarca Meclis Başkanlığına tahsis edilir"

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, ilk inceleme raporu, dava dilekçesi ve ekleri, dayandırılan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 148. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 18. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetlemektedir.

Anayasa ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da açıkça belirtilenler dışında kalan Meclis kararlarının ise Anayasa Mahkemesi'nin denetimine bağlı olup olmadığının saptanmasında, kararı oluşturan yöntem kadar bunların konusu, amacı ve niteliği üzerinde de durulması etki ve değerlerinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar Anayasa'da uygunluk denetimine bağlı tutulan kararlarla aynı değer ve etkide ise, denetimlerinin yapılması hukuk devleti ilkesinin zorunlu bir sonucudur. Bu nedenle, içtüzüğün bir kuralının değiştirilmesi ya da içtüzüğe yeni bir kural konulması niteliğinde olan TBMM kararları içtüzük kuralı sayılır.

Madde fıkralarının ayrı ayrı oylanması teklifinin Genel Kurul'ca reddine ilişkin karar 16.8.1999 günlü, 52. birleşimin ikinci oturumunda alınmıştır.

İçtüzüğün 83. maddesinin ikinci fıkrasında "Görüşülen bir madde birçok mesele veya fıkralardan mürekkep ise ve bunların ayrı ayrı oya konmaları onbeş üye tarafından yazılı olarak teklif olunmuşsa gereği yapılır" denilmektedir.

Buna göre, fıkraların ayrı ayrı oylanmaları teklifinin Başkan tarafından Genel Kurul'un onayına sunulacağı doğaldır. Tersine bir anlayış belli sayıdaki üye iradesinin Genel Kurul iradesine üstün tutulması sonucunu doğuracağından kabul edilemez.

Bu nedenle, Başkan'ın oya sunması sonucu madde fıkralarının ayrı ayrı oylanması teklifinin Genel Kurul'ca reddine ilişkin TBMM kararı yeni bir içtüzük kuralı niteliğinde değildir.

İstemin görevsizlik nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

4447 sayılı Yasa'nın görüşülmesi sırasında madde fıkralarının ayrı ayrı oylanması isteminin reddine ilişkin 16.8.1999 günlü Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Kararı bir içtüzük düzenlemesi ya da değişikliği niteliğinde olmadığından, bu uygulamaya ilişkin iptal isteminin GÖREVSİZLİK NEDENİYLE REDDİNE, 11.11.1999 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Ahmet Necdet SEZER	Samia AKBULUT	Haşım KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Mustafa YAKUPOĞLU	Fulya KANTARCIOĞLU

Esas Sayısı : 1999/40
Karar Sayısı : 1999/41

Üye

Mahir Can ILICAK

Üye

Rüştü SÖNMEZ